

Sluttrapport

Kompetansehevende tiltak i tjenesten for mennesker med utviklingshemming

– revidering og utvikling av e-læring

2023 - 2025

Sluttrapport er skrevet og publisert 19. mars 2026

Innhold

Innledning.....	3
Bakgrunn.....	3
Finansiering.....	3
Mål og visjon.....	4
Målgruppe	4
Mål.....	4
Organisering.....	4
Prosjektgruppe	4
Samarbeidspartnere	4
Gjennomføring og metode.....	5
Fremdrift.....	6
Vurderinger av prosjektet.....	6
Suksessfaktorer og utfordringer	6
Rapportering og oppfølging.....	6
Økonomi.....	7

Innledning

Utviklingssenteret for sykehjem og hjemmetjenester i Vestfold (USHT-Vestfold) har, etter søknader, mottatt tilskuddsmidler fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Helsedirektoratet til å revidere et eksisterende e-læringskurs på KS Læring, samt utvikle to nye e-læringskurs innenfor helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9.

Prosjektet har vært organisert som ett samlet utviklingsarbeid med felles prosjektgruppe, men med separat økonomistyring og rapportering for de ulike delene.

Arbeidet har omfattet:

- revidering og oppdatering av eksisterende e-læringsprogram
- utvikling av et nytt kurs for grunnopplæring i kapittel 9
- utvikling av et eget kurs for saksbehandling etter kapittel 9

Bakgrunn

Det eksisterende e-læringsprogrammet ble utviklet i 2014–2015 i samarbeid med det interkommunale fagnettverket og ekstern leverandør, og ble publisert på KS Læring i 2015. Kurset er utviklet som en grunnleggende opplæring for nyansatte og ufaglærte ansatte i tjenester til personer med utviklingshemming, og har hatt stor utbredelse nasjonalt.

Evalueringer har vist at kurset gir ønsket læringsutbytte, og det har vært mye brukt både i Vestfold og nasjonalt. Samtidig har det siden lansering skjedd betydelige faglige og juridiske endringer, blant annet gjennom ny nasjonal veileder, oppdatert lovverk, økt fokus på positiv atferdsstøtte (PAS) og publisering av Meld. St. 8 (2022–2023). Dette medførte behov for revisjon og oppdatering av innholdet.

Gjennom det interkommunale fagnettverket ble det også identifisert et tydelig behov for kompetanseheving knyttet til bruk av makt og tvang etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9. Kartlegging viste at tilgjengelige e-læringskurs i stor grad var betalingsbaserte, og kommunene etterspurte gratis og kvalitetssikrede kurs.

Finansiering

Prosjektet er eid og ledet av USHT-Vestfold. Arbeidet er finansiert gjennom tilskudd fra Helsedirektoratet, via tilskuddsordningen «*Tiltak for å øke kompetansen i helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemming*», samt fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark til utvikling av de to nye kursene.

Mål og visjon

Målgruppe

Målgruppen for prosjektet har vært nyansatte og ufaglærte medarbeidere som arbeider med personer med utviklingshemming i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Mål

Prosjektet har hatt følgende hovedmål:

1. Å oppdatere eksisterende e-læringskurs slik at det er faglig relevant og gir grunnleggende kompetanse
2. Å utvikle et kvalitetssikret e-læringskurs for grunnopplæring i kapittel 9
3. Å utvikle et kvalitetssikret e-læringskurs for saksbehandling etter kapittel 9

Organisering

Prosjektet er forankret hos Overordnet faglig ansvarlig (OFA) i Vestfold og kommunalsjefene for de 6 kommunene i Vestfold.

Prosjektgruppe

Alle seks kommunene i Vestfold ble invitert til å delta i prosjektgruppen. Fire av seks kommuner stilte med representanter, og prosjektgruppen har bestått av prosjektmedarbeidere fra Holmestrand, Tønsberg, Larvik, Horten og Sandefjord. USHT-Vestfold har hatt prosjektlederansvaret.

Prosjektgruppen har gjennom 2024 og 2025 arbeidet med både revidering av eksisterende e-læringskurs og utvikling av to nye kurs, med fokus på faglig kvalitet, relevans og praktisk nytte for ansatte i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Samarbeidspartnere

Det interkommunale fagnettverket for tjenester til personer med utviklingshemming har vært en sentral samarbeidspartner i prosjektet. Prosjektleder har deltatt jevnlig i nettverksmøter for å informere om fremdrift og innhente innspill til innholdet i e-læringskursene.

Øvrige samarbeidspartnere, herunder SOR, Glenne regionale senter for autisme, NAKU, habiliteringstjenesten og Statsforvalteren, har bidratt med innspill gjennom en høringsrunde i prosjektet.

Etter gjennomført anbudsprosess ble Telemark Kompetanse valgt som utvikler og leverandør av e-læringskursene.

Alle de tre kursene er publisert på KS Læring og er tilgjengelige gratis for kommunene.

Gjennomføring og metode

Prosjektgruppen har møttes jevnlig for å arbeide med innholdet til e-læringskursene. Arbeidet har omfattet omfattende skrijving, vurdering og redigering i flere omganger. Arbeidet med utvikling av 3 e-læringskurs har vært omfattende og har inkludert både faglige vurderinger og utvikling av nytt innhold. Prosjektleder har under hele prosessen informert og innhentet innspill fra det interkommunale fagnettverket for personer med utviklingshemming, og disse innspillene er løpende tatt med i utviklingen.

Flere animasjonsfilmer ble produsert og integrert i kursene for å styrke læring og engasjement. Telemark Kompetanse har vært en tett samarbeidspartner gjennom hele utviklingsprosessen. Alle kursene er utviklet med universell utforming, enkel navigasjon, tydelig og lettfattelig språk, samt interaktive virkemidler, inkludert refleksjonsspørsmål og animasjonsfilmer.

Prosjektet ble gjennomført i flere faser:

1. Oppstart og organisering

Ved prosjektstart ble alle kommunene invitert som samarbeidspartnere. Fire av seks kommuner hadde anledning til å stille med prosjektmedarbeidere. Det ble tidlig utarbeidet prosjektplan og fremdriftsplan for å sikre struktur og fremdrift.

2. Revidering og videreutvikling av e-læringskurs

I samarbeid med det interkommunale fagnettverket ble det tidlig vurdert at behovet ikke kunne dekkes gjennom en ren revidering. Prosjektgruppen besluttet derfor å utvikle et nytt e-læringskurs som bedre ivaretar oppdatert fagkunnskap, lovverk og praksis.

Det nye kurset har tittelen «*Gode tjenester – hvordan tilrettelegge for livskvalitet hos personer med utviklingshemming*» og består av åtte moduler. Kurset erstatter det tidligere e-læringskurset «*Kompetansehevende tiltak i tjenesten til personer med utviklingshemming*» og representerer en faglig og pedagogisk oppdatert versjon.

3. Utvikling av to nye e-læringskurs:

To nye kurs innen helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 ble utviklet:

«*Grunnleggende kompetanse om helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9*» består av fire moduler og gir en innføring i lovverket, inkludert bruk av tvang og makt.

«*Saksbehandling: helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9*» består av tre moduler og er rettet mot ansatte som utarbeider vedtak, med fokus på saksbehandlingsprosesser og krav til forsvarlig praksis.

Arbeidet med disse kursene har vært omfattende og inkludert både faglige vurderinger og utvikling av innhold, samt testing og kvalitetssikring i samarbeid med fagmiljøer og praksisfeltet.

Fremdrift

Oppstart av prosjektet høsten 2023- høsten 2025.

Vurderinger av prosjektet

Suksessfaktorer og utfordringer

Prosjektgruppen vurderer prosjektet som vellykket. Ved prosjektslutt er tre nye e-læringskurs publisert og gjort tilgjengelige gratis for kommunene på KS Læring:

Kurs 1:

Gode tjenester- hvordan tilrettelegge for livskvalitet hos personer med utviklingshemming:

[Gode tjenester: Kursets forside](#)

Grunnopplæring som består av 8 moduler, og erstatter det tidligere kurset på KS-læring:

Kompetansehevende tiltak i tjenesten til personer med utviklingshemming (på folkemunne kalt "kurset med det lange navnet").

Kurs 2:

Grunnleggende kompetanse om helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9:

[Helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9 – Grunnleggende kompetanse](#)

4 moduler om lovverket og bruk av tvang og makt.

Kurs 3:

Saksbehandling: Helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9:

[Saksbehandling: Helse - og omsorgstjenesteloven kap. 9: Kursets forside](#)

3 moduler for ansatte som jobber med utforming av vedtak.

Prosjektgruppen identifiserte flere suksessfaktorer:

- God forankring hos kommunene og tett samarbeid med prosjektgruppen
- Involvering av det interkommunale fagnettverket og eksterne fagmiljøer
- Bruk av universell utforming, interaktive virkemidler og pedagogisk tilpasset innhold
- Tilgjengeliggjøring av kursene gratis for kommunene

Utfordringer som ble håndtert underveis inkluderer:

- Omfang og kompleksitet i faglig innhold
- Tilpasning av kursene til ulike målgrupper og praksisfelt

Rapportering og oppfølging

Prosjektet har rapportert i henhold til retningslinjer.

Økonomi

Budsjettrammen for prosjektet:

Kostnadsoverslag	
Lønnsutgifter	kr 154 300,-
Utgifter til møter	kr 5 000,-
Utgift ekstern leverandør	Kr 250 000,-
Sum utgifter	Kr 409 300,-
Inntekter fra Helsedirektoratet (søkt)	Kr 409 300,-

Foreløpig budsjett 2 nye kurs:

Kostnadsoverslag	
Lønnsutgifter	kr 0,-
Utgifter til møter	Kr 0,-
Utgift ekstern leverandør	Kr 300 000,-
Sum utgifter	Kr 0,-
Inntekter fra Helsedirektoratet (søkt)	Kr 300 000,-

Referanser

Antonsen, Karin Marie. 2015. E-læring i møte med morgendagens utfordringer. En studie av E-læring som virkemiddel for kompetanseutvikling i Vesteråsregionen. Nordlandsforskning

Helsekompetanse.no, SOR

Helseoppfølging av personer med utviklingshemning NAKU rapport 2007

Meld. St. 29 (2012–2013) Morgendagens omsorg

Meld. St 8 (2022-2023) Menneskerettar for personar med utviklingshemming- Det handlar om å bli høyrte og sett

Meld. St. 45 (2012–2013) Frihet og likeverd, om mennesker med utviklingshemming.

NOU (1985:34) Levekår for psykisk utviklingshemmede

NOU (1994:8) Kompetanseutvikling i arbeidet for psykisk utviklingshemmede

NOU (2010:1) Medvirkning og medbestemmelse i arbeidslivet

[Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming - Helsedirektoratet](#)

[Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. \(helse- og omsorgstjenesteloven\) - Kapittel 9. Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utvikli... - Lovdata](#)

[Positiv atferdsstøtte \(PAS\) | Naku](#)